

**Objasnenje Źirija Nagrade Ranko Radović za 2022. godinu
U kategoriji Kritiĉko-teorijski tekstovi o arhitekturi**

Źiri Nagrade Ranko Radović u kategoriji *Kritiĉko-teorijski tekstovi o arhitekturi* je u 2022. godini radio u sledećem sastavu: **mr Ognjenka Finci**, profesorica emerita Arhitektonskog fakulteta i Akademije likovnih umetnosti Univerziteta u Sarajevu, predsednica Źirija; **dr Miljana Zeković**, profesorica Fakulteta tehniĉkih nauka Univerziteta u Novom Sadu i **dr Zoran Đukanović**, profesor Arhitektonskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Źiri je zasedao tokom novembra i poĉetkom decembra meseca tekuće godine, a konaĉnu odluku je doneo 5.12.2022. godine.

Na konkurs u kategoriji *Kritiĉko-teorijski tekstovi o arhitekturi* prispelo je deset radova, koji su svi zadovoljili osnovne parametre za evaluaciju, propisane Pravilnikom Nagrade Ranko Radović. Źiri je evaluirao sledeće publikacije:

- **Monografiju *Stambena arhitektura Beograda 1918-1941***, autorke doktorke Vladane Putnik Prica, u izdanju Zavoda za zaštitu spomenika kulture grada Beograda i Univerziteta u Beogradu – Filozofski fakultet, iz 2021. godine;
- **Monografiju *Beograd u pokretu – Sportski objekti u Beogradu XIX i XX veka: istorija, arhitektura i društveni kontekst***, autorke doktorke Marije T Pavlović, u izdanju Orion Art Books, iz 2022. godine;
- **Knjigu *Infrastruktura: transport – budućnost urbanog transporta***, autora profesora doktora Danila FurundŹića i Jane Petrović, u izdanju Univerziteta u Beogradu – Arhitektonski fakultet, iz 2022. godine;
- **Knjigu *Postindustrijski gradovi***, autora doktora Denisa Ambruša, u izdanju STRAND – Beograd, iz 2021. godine;
- **Rad sa IX Međunarodne konferencije *O Arhitekturi: Suoĉavanje sa budućnošću – novi izazovi***, pod nazivom *Interior Design of Pedro Almodóvar as a Scenography of The New Now* autorke Aleksandre Perić, u izdanju STRAND – Beograd, iz 2021. godine;
- **Monografiju *Novi zapisi u predelima: Reafirmacija prirodnih i stvorenih vrednosti***, autora profesora doktora Aleksandra Videnovića i doktora Miloša Arandelovića, u izdanju Univerziteta u Beogradu – Arhitektonski fakultet, iz 2022. godine;
- **Monografiju *Studije o urbanistiĉkom naslijeđu Hrvatske (odabrani tekstovi)***, autora doktora Zlatka Karaĉa, u izdanju Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, UPI2M Plus, iz 2022. godine;
- **Katalog / knjigu izloŹbe *Nikola Dobrović pod zastavama modernih pokreta***, autora doktorke Marte Vukotić Lazar i magistra Bojana Kovaĉevića, u izdanju Srpske akademije nauka i umetnosti, iz 2022. godine;
- **Monografiju *Beogradska tvrđava od vojnog utvrđjenja do spomenika kulture***, autorke doktorke Marine Nešković, u izdanju Zavoda za zaštitu spomenika kulture

grada Beograda i Arhitektonskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, iz 2021. godine i

- **Monografiju Nikola Dobrović – *The Shifting Modes of Critical Practice in Architecture***, autorke doktorke Marije Milinković, u izdanju The Architecture Observer i Univerziteta u Beogradu – Arhitektonski fakultet, iz 2022. godine.

O kriterijumima ocenjivanja

Žiri je u drugoj godini svog zajedničkog rada nastavio da neguje pažljivo promišljene i postavljene kriterijume za evaluaciju publikacija, te je sa posebnim interesom i pažnjom evaluirao: kvalitete pristupa odabranim temama, originalnost, temeljnost i doslednost sprovođenja i argumentacije formulisanih kritičkih stavova autora, kvalitet ukupnog teksta, kvalitet grafičke obrade publikacija, te konciznost i jasnoću opšte prezentacije materijala. U sklopu evaluativnih kriterijuma važno mesto zauzeo je odnos ka unapređenju i promociji aktuelne kritičke misli u domenu arhitekture i urbanizma.

O nagrađenom radu

Žiri *Nagrade Ranko Radović* u 2022. godini doneo je jednoglasnu odluku da nagradu u kategoriji *Kritičko-teorijski tekstovi o arhitekturi* dodeli naučnoj monografiji „**Nikola Dobrović: The Shifting Modes of Critical Practice in Architecture**“ autorke **dr Marije Milinković**.

Sa posebnim osvrtom na važnost teme međunarodnog predstavljanja velikana jugoslovenske arhitekture Nikole Dobrovića, kako bi se na dostojan način obeležila 125-ogodišnjica njegovog rođenja, žiri je zaključio da je upravo pristup kakav je imala Marija Milinković prilikom pisanja monografije, onaj koji približava i omogućuje široko razumevanje kompleksnih misli i kompleksnog opusa ovog gorostasa jugoslovenske arhitekture, podjednako čitaocima koji jesu i, opet, nisu nužno pripadnici arhitektonске sfere. U uvodniku, autorka citira i bojazan profesora Ranka Radovića, koji u svom tekstu iz 1979. godine „Nikola Dobrović ili o povećanju s vremenom“¹ aludira na to da će godine proći dok se Dobrovićevo „voluminozno i heterogeno“ delo ne sagleda u potpunosti, sa jasnom idejom o vrednostima koje nosi. Ovom opaskom, autorka se poziva na Radovićevo poimanje Dobrovićevog dela i to ne čini prvi put u svom bogatom naučnom radu. U iteracijama koje su prethodile monografiji o Dobroviću, ona se oslanjala na stavove i interpretacije Ranka Radovića, analizirajući ih, poredeći ih i kontekstualizujući ih u vreme posle smrti oba arhitekta, čineći na ovaj način profesora Ranka Radovića nezaobilaznim i visokovrednim saradnikom na sopstvenom putu pisanja i otkrivanja tajni Dobrovićeve arhitekture².

¹ Urbanizam Beograda, br. 52 (1979)

² Milinković, M: *Osnovni principi arhitekture Nikole Dobrovića*, Kultura, 2018, br. 159: 128-140

Shodno navedenim kriterijumima ocenjivanja i karakteristično za tročlani žiri, koji je u istom sastavu radio i prošle godine, posebno je vrednovana doslednost sprovođenja i jasnoća prikaza kritičke misli autorke. Takođe, aktuelnost istraživanja Dobrovićevog života i dela, koje se danas odvija na višestrukim ravnima, sastavni je deo monografije, a stavovi i zaključci mnogobrojnih istraživača uvršteni su kao važna argumentacija novim naučnim dometima autorke. Uz izuzetnu studioznost, tekst Marije Milinković nudi inteligentnu i poletnu tripartitnu podelu Dobrovićevog života i prakse razdeljene među gradovima (Prag, Dubrovnik, Beograd) i idejama o ličnosti (sanjar, ljubavnik, stvaralac), kojom dodatno angažuje čitaoca da budno prati razvojni put i tok misli našeg arhitekta, čineći ga živim savremenikom, za razliku od konvencionalnih prikaza opusa arhitekata, koji su univerzalno ujednačeni i najčešće govore o svojim junacima u davno prošlom vremenu.

To što je ova knjiga izašla iz uredništva čuvenog Hansa Ibelingsa, i što je odobrena od strane izvrsnog odbora renomiranih recenzenata, koji su činili profesori emeritus Branislav Mitrović i doktor Aleksandar Kadijević, profesorka doktorka Jelena Bogdanović i doktorka Zlata Vuksanović Macura, dodatno je preporučuje naučnim i obrazovnim krugovima, što jeste bio ideal profesora Ranka Radovića – da se, od najranijih naučnih koraka jednog istraživača, kvalitetno i u kontinuitetu misli, govori i piše o arhitekturi i gradovima.

I konačno, činjenica da je knjiga izvorno pisana na engleskom jeziku, lektorisana od strane izuzetno referentnih lektora za engleski jezik u Srbiji i izdata od strane uglednog inostranog izdavača, besprekornog savremenog dizajna, garantuje da će kompleksno delo Nikole Dobrovića, ali i jugoslovenske/srpske arhitekture uopšte, doživeti širu međunarodnu promociju, što je, takođe, u najboljem duhu ideja za koje se profesor Ranko Radović ultimativno zalagao.

U Sarajevu, Novom Sadu i Beogradu, 17.12.2022. godine

mr Ognjenka Finci, predsednica žirija

dr Miljana Zeković, članica žirija

dr Zoran Đukanović, član žirija